

Střetné sražení vševojskové armády v útočné operaci počátečního období války

Plukovník Karel Rusov

Střetné sražení je takový souhrn bojové činnosti vojsk, při níž se obě strany snaží dosáhnout rozhodujících operačních cílů útočnými formami boje na stejných operačních směrech.

Základem boje je nejefektivnější využití výsledků jaderných úderů manévrovými způsoby bojové činnosti vojsk.

Střetná sražení v minulých válkách (včetně první světové války) měla pouze krátkodobý charakter a vznikala převážně v příhraničních pásmech v počátečním období války.

Ve VVV měla bojová činnost obou stran v důsledku masového použití tankových vojsk, letectva, dělostřelectva a růstem motorizace armád vysoce manévrový ráz. Proto již v operacích v 2. a 3. období VVV, které měly velkou hloubku, docházelo k náhlým změnám situace a střetná sražení se již stala součástí operací.

Použití zbraní hromadného ničení a také úplná mechanizace a motorizace vojsk vtiskují soudobému boji a operaci výjimečně dynamický a manévrový ráz. Vysoká pohyblivost a manévrovost vojsk dovoluje rychlé využití účinků úderů prostředků hromadného ničení a umožňuje snížit účinnost jaderného napadení nepřítele. Široké použití raketových jaderných zbraní v ozbrojených silách soupeřů, dále použití velkého množství tanků a mechanizovaných vojsk vede spolu se snahou rozptýlit vojska k činnosti na širokých frontách. Důsledek tohoto je vysoce manévrový charakter činnosti vojsk, působících na samotných směrech. Rozhodnost cílů a velký rozmach operací, nenadálост bojové činnosti a úporný boj o získání a udržení iniciativy od samého začátku války způsobují vysokou dynamičnost operací. Časté a rychlé změny situace, nepřetržitost a rychlý spád bojové činnosti vojsk v útoku, nutí válčící strany okamžitě využívat účinků jaderných úderů. Útočník se snaží využít vzniklé mezery k proniknutí a obránce zase přehradit mezery zasazením druhých sledů a záloh. Takové způsoby bojové činnosti vojsk vytvářejí podmínky a možnosti vzniku častých střetných bojů a sražení. K zabezpečení aktivní útočné činnosti vojsk je nezbytně nutná vysoká bojová pohotovost vojsk jak před zahájením tak i v průběhu bojové činnosti.

V soudobé válce bude mít střetné sražení docela nový obsah, vyvolaný použitím nových prostředků boje v masovém měřítku. Tyto prostředky a způsoby jejich použití mají základní vliv na charakter střetných bojů a sražení. V útočné operaci vševojskové armády v počátečním období války budou vznikat podmínky k střetnému sražení při ničení vojsk prvního sledu nepřítele a během operace při ničení nepřátelských záloh. V důsledku toho mohou být střetná sražení a střetné boje nejčastějším druhem bojové činnosti vojsk.

V soudobých podmínkách jsou střetná sražení jednou z nejsložitějších a také nejtypičtějších forem manévrové činnosti vojsk v operacích počátečního období války, při nichž se obě bojující strany budou snažit dosáhnout rozhodných cílů operace v krátké době při masovém použití raketových jaderných zbraní a jiných prostředků hromadného ničení.

Proto také RMNO i „Směrnice pro operační přípravu“ pro příští rok věnují střetnému boji a sražení velkou pozornost a ukládají „Prohloubit návyky ve střetném řešení, dovedném řízení a všestranném zabezpečení pohraničního střetného sražení a v řízení manévrové a rozhodné činnosti vojsk“.

1. Podmínky vzniku a charakter střetného sražení (schéma 1, 2)

Teoretici armády USA předpokládají, že jejich pozemní vojska přejdou do útoku vzápětí po jaderných úderech nebo již v průběhu prvního hromadného úderu, bez zaujetí výchozího položení, s cílem proniknout hluboko na naše území, rozbít uskupení našich vojsk a ovládnout důležité prostory a objekty, které jim zabezpečí další rozvíjení útoku. Nebudou-li mít při zahájení války dostatek sil a prostředků, vojska plně soustředěna anebo utrpí-li velké ztráty v důsledku odvetného jaderného úderu, předpokládají přejít pozemními vojsky do obrany s cílem způsobit porážku útočícím uskupením našich vojsk a vytvořit podmínky pro přechod do útoku. Pak základem obrany bude dovedně využít ZHN, široký manévr palbou, silami a prostředky s cílem udržet iniciativu, zničit vojska útočnicka zbraněmi hromadného ničení a rozhodnými protiúderými vysoce pohyblivých uskupení z hloubky obrany.

Taková obrana (podle názorů představitelů armády USA) předpokládá kombinaci obranné a útočné činnosti vojsk na výhodných směrech a ve výhodném terénu, pak rychlý přechod většiny sil armádního sboru nebo polní armády do útoku. Síly a prostředky k útočné činnosti se vydělují již v průběhu obrany. Bojová činnost vojsk bude v počátečním období války charakterizována hromadným použitím jaderných

zbraní, vysokou pohyblivostí a manévrovostí vojsk, jejich rozptýlením a činností na směrech vzniku střetných bojů a sražení. Podle jejich názorů je střetný boj a střetné sražení součástí útočné činnosti a chápou ji jako sražení svazků a svazů válečných stran, jejichž síly nejsou úplně rozvinuté pro boj a útočí na stejných směrech. Střetná sražení podle jejich názorů budou vznikat v průběhu útočné operace při odrazení protiúderů a při střetnutí se s přisunujícími se zálohami z hloubky; v obraně pak může dojít ke střetnému sražení při vyvádění záloh s cílem likvidovat vlomy ve vlastní obraně a dále při vyvádění vlastních druhých sledů a záloh k protiúderům.

V první útočné operaci počátečního období války může dojít ke střetnému sražení při boji o získání iniciativy a při srážce silami, které se rozvíjejí k útoku. Zvláštností těchto střetných sražení bude, že k nim dojde bezprostředně po jaderných úderech a že svazky a svazy budou doplněny na plné počty již v míru.

Polní armáda USA může vést střetné sražení buď všemi silami nebo částí sil; během útočné operace kromě toho také silami skupiny pro rozvinutí úspěchu v hodnotě zesíleného armádního sboru (2-3 md, 1-2 od), který bojuje 50 až 70 km vpředu od hlavních sil armády.

Naše vševojsková armáda v útoč-

né operaci počátečního období války může vést střetné sražení se silami armádního sboru nepřítele, který může mít k dispozici 30 až 40 jaderných nábojů s dostřelem na cíle do hloubky od 14,5 do 125 km. Tento může být podporovaný 2 až 4 leteckými křídly stíhačů a bombardovacích stíhačů a 1 až 2 křídly průzkumného letectva (celkem 250 až 300 letounů). Z armády USA je nejlépe vybavená pro střetné sražení obrněná divize (do 306 středních tanků). Na čáry rozvinutí se přesunují svazky po dvou až třech pochodových osách v pásmu do 20 až 30 km. Armádní sbor, který má v prvním sledu 2 až 3 divize, se může rozvinout a vést střetný boj v pásmu 40 až 60 km. Divize prvního sledu sboru se může rozvinout za 2 až 3 hodiny a všechny síly sboru za 10 až 12 hodin. Včasnými jadernými a leteckými údery na prostory soustředění, na proudy vojsk za přesunu a při rozvíjení, ničením našich prostředků raketového jaderného napadení a míst velení, bude se snažit získat iniciativu a zbavit naše vojska bojeschopnosti. Po jaderných úderech bude se snažit rozhodnými údery tankových vojsk do boku a týlu hlavního uskupení za širokého použití vzdušných výsadek, úplně zničit naše vojska. Takový způsob operace v počátečním období války s tak rozhodnými cíli a vysokou aktivitou vojsk dává bezesporu předpoklady k častému vzniku střetných bojů a sražení. Vysoký účinek jaderných prostředků a vysoká pohyblivost vojsk způsobují, že bojová činnost v počátečním období války se bude vyvíjet nerovnoměrně na samostatných směrech, že budou vznikat značné mezery mezi svazky prvního sledu armády a rozsáhlé části terénu budou zničeny nebo zamořeny radioaktivními látkami. Toto umožní vojskům směle a rozhodně pronikat do hloubky nepřátelské sestavy a roz-

hodnými údery do jeho boků a týlu z chodu ve střetných bojích a sraženích ničit jeho vojska a zálohy. Jaderné údery a úder pozemních vojsk mohou proběhnout současně a již v první den války může dojít k úporným střetným sražením.

Střetná sražení v útočné operaci vševojskové armády v počátečním období války mohou tudíž vzniknout:

- při zahájení první útočné operace vševojskové armády prvním sledem armády za současného přechodu vlastních i nepřátelských vojsk do útoku;

- v první nebo další operaci vševojskové armády v různé hloubce operace při střetnutí se zálohami nepřítele, které se přesunují k protiúderu;

- při dokončování první útočné operace nebo při přechodu do další operace, kdy vojska prvosledové armády nebo armády druhého sledu frontu se střetnou s přisunovanými zálohami nepřítele z hloubky, nebo se zálohami, které přecházejí do protiúderu nebo do protiútku.

Každá z těchto podmínek vzniku střetného sražení bude mít vlastní charakteristické rysy. Při zahájení první útočné operace vševojskové armády, přejdou-li do útoku síly obou stran současně, dojde ke střetnému sražení na těch směrech, kde po jaderných úderech budou mít vlastní vojska dostatek sil a prostředků k útoku. Střetné sražení bude probíhat na směrech různými způsoby bojové činnosti vojsk, které budou závislé na ztrátách vlastních vojsk po jaderných úderech nepřítele a na tom, zda poměr sil a prostředků na daném směru bude pro vlastní vojska výhodný.

Střetné sražení začne rozvíjením vojsk při přechodu do útoku, protože obě válčící strany budou úporně bo-

jovat o získání iniciativy a budou se snažit zničit uskupení protivníka v co nejkratší době.

Na důležitých směrech útoku se jich zúčastní hlavní síly armády a ke střetnému sražení může pak dojít v různých hloubkách; při rozvíjení vojsk na státní hranici, v době, kdy nepřítel začal vyvádět úderné uskupení nebo je v hloubce teprve vytváří a také tehdy, podařilo-li se mu proniknout na naše státní území.

Bojová činnost vojsk armády se bude vyznačovat úporností a rozhodností, jako důsledek oboustranného použití zbraní hromadného ničení.

Výsledek střetného sražení může mít rozhodující vliv na další činnost vojsk v operaci, avšak úspěšné zničení nepřítelů bude převážně závislé na efektivním použití jaderných zbraní v prvním hromadném úderu. Zvláštností střetného sražení v této fázi operace bude, že je ho možné předem předvídat již při organizaci a plánování první útočné operace. Proto k zabezpečení jeho úspěchu bude možno přijmout řadu konkrétních opatření již při plánování prvního hromadného úderu, při vytváření úderného uskupení sil a prostředků armády pro operaci a pro jejich použití na nejvýhodnějších směrech.

Vševojsková armáda může vést střetné sražení na **začátku první útočné operace** v celé šířce útočného pásma buď všemi silami a prostředky nebo jen jejich částí. Proti těmto silám může nepřítel použít první sled svého operačního uskupení v hodnotě 3 až 5 svazků. Na ostatních směrech útočného pásma armády mohou se střetného sražení zúčastnit jen části sil armády proti svazkům nepřítelů útočícím na samostatných směrech, nebo se mohou vlastní svazky střetnout se sborovou skupinou rozvíjení úspěchu.

Na křídlech sestavy armády může dojít v součinnosti s vojsky sousední armády ke střetnutí s menšími či většími silami útočícího nepřítelů nebo s armádní skupinou rozvíjení úspěchu nepřítelů v síle rovněž okolo 3 až 5 svazků. Proto také budou střetné boje svazků, působících na samostatných směrech, obvyklým jevem.

Zvláštností střetného sražení v první armádní útočné operaci bude, že k němu může dojít **v různé hloubce v podmínkách, kde nepřítel bude ztrácet iniciativu a tehdy, podaří-li se nám likvidovat jeho převahu v prostředcích jaderného napadení a kdy bude postupně přecházet do obrany.**

Povede-li nepřítel mobilní obranu, může dojít ke střetnému sražení s jeho zálohami přisunovanými z hloubky, jejichž úkolem bude likvidovat vlny do jeho sestavy a zvláště pak přehradit mezery po našich jaderných úderech. Dále může dojít ke střetnému sražení s přisunovanými druhými sledy a zálohami nepřítelů, připravujícími se k protiúderu s cílem zničit uskupení hlavních sil armády, které proniklo do hloubky nepřátelské sestavy, obnovit původní stav obrany nebo stabilizovat linii fronty na výhodných, předem připravených obranných čarách, nebo obsadit takové prostory a objekty, které budou vážnou překážkou pro další rozvíjení útoku vojsk armády.

Druhé sledy a zálohy nepřítelů budou působit v těsné součinnosti s prvními sledy, zejména které zabezpečují křídla a boky jeho protiúderných uskupení. Vševojsková armáda může vést střetné sražení v první útočné operaci nebo v další operaci s přisunovanými druhými sledy a zálohami **polní armády** nepřítelů v době, kdy tyto se přesunují nebo rozvíjejí k protiúderu. V těchto případech dojde ke střetnému sražení zpravidla na jednot-

livých směrech. Vševojsková armáda je povede samostatně nebo v součinnosti se sousední prvosledovou armádou, střetne-li se se silným uskupením nepřítele. V tomto případě může vejít vševojsková armáda do střetného sražení při zasazování druhosledové armády frontu (součinnost organizuje velitel frontu).

Charakteristickým rysem střetného sražení armády v těchto podmínkách bude snaha předejít nepřítele v jaderných a chemických úderech. Těmito budeme ničit nepřátelské zálohy za přesunu a při jejich rozvinování a pak přejdou hlavní síly armády do útoku z chodu s cílem zničit jeho uskupení rozhodnými údery do jeho boku a týlu. V některých případech může armáda přejít do střetného sražení i bez pomoci frontu.

Cílem střetných sražení při dokončování úkolu první armádní operace a se zahájením úkolu v další armádní útočné operaci, bude zničit přesunované zálohy nepřítele a vytvořit podmínky k plynulému přechodu z jedné operace do druhé. Ke střetnému sražení pak může dojít na těch směrech, kde nepřítel přešel do protiúderu nebo do protiútoků s cílem zničit hlavní uskupení sil armády a tím si vytvořit podmínky k přechodu do útoku. Vševojsková armáda prvního sledu nebo druhosledová armáda frontu, zasazená do sražení, může svými silami a prostředky zničit na jednom směru protiúderné uskupení v hodnotě zesíleného armádního sboru nepřítele i více. V některých případech může se vševojsková armáda zúčastnit ničení uvedeného nepřátelského uskupení jen částí sil, na křídle, v součinnosti se sousední armádou. Přejde-li nepřítel do protiútoků ve většině útočného pásma armády, použije velitel armády zpravidla všech sil a prostředků ke zničení nepřátelského uskupení v součinnosti se

silami sousedů a s ostatními prostředky frontu.

Zvláštností střetného sražení při dokončování první armádní operace a při přechodu do další operace bude zpravidla nedostatek jaderných a chemických nábojů, pohonných hmot a munice, který může být způsoben složitou radiační, chemickou i vzdušnou situací. Může dojít k nevýhodnému poměru sil v důsledku značných ztrát vlastních vojsk, a také použije-li nepřítel při přechodu do protiúderu čerstvých sil.

V takových případech bude mít rozhodující význam k dosažení úspěchu střetného sražení rychlý manévr palbou raketových vojsk, letectva a sil a prostředků frontu, nevylučuje i zasazení druhého sledu frontu do sražení.

Střetné boje a sražení mohou vznikat v jednotlivých fázích operace buď současně nebo postupně, na jednotlivých směrech, v různých hloubkách a v různých situacích. Dojde-li ke střetnému sražení většiny sil armády současně na několika směrech, pak předpokladem k dosažení úspěchu je, aby armáda měla dostatek sil a prostředků a měla celkovou převahu nad nepřítelem. Nemá-li však armáda dostatek sil a prostředků, pak bude účelné soustředit úsilí vojsk armády (2 až 3 divizí) ke zničení hlavního uskupení nepřítele a na ostatních směrech přejít dočasně do obrany. Po zničení hlavního uskupení nepřítele mohou přejít postupně do útoku svazky, které přešly dočasně do obrany.

Střetná sražení v armádní útočné operaci počátečního období války se mohou rozvíjet v různých podmínkách situace, jímž musí plně odpovídat i bojová činnost vojsk. Před zahájením střetného sražení bude často situace nejasná, protože boj bude mít rychlý spád. Vojska se budou rozvíjet do

střetného sražení z chodu vzápětí po jaderných úderech, budou bojovat na širokých frontách, na samostatných směrech a hlavní formou manévru pozemních sil bude úder do boku a týlu nepřátelských uskupení. Společným jmenovatelem všech situací, za kterých dojde ke střetnému sražení, bude oboustranný úporný boj o získání a udržení iniciativy. Výjimečně náročné požadavky budou ve střetném sražení kladeny na velení a organizaci součinnosti. Střetné sražení je nutně chápat jako nejrozhodnější způsob bojové činnosti vojsk v útoku a považovat je jako hlavní prostředek ke splnění cílů operace, protože jejich výsledek může náhle změnit celkový průběh armádní (frontové) operace.

Podmínky vzniku střetných sražení v armádní útočné operaci počátečního období války určují i **rozsah, obsah a zvláštnosti práce velitele a štábu armády** při přípravě a organizaci takových operací. Velitel a štáb armády musí umět předvídat možnost vzniku střetného sražení co do místa a času a to nejen před zahájením operace, ale zvláště v jejím průběhu. Takové předvídaní umožňuje nejen včas přijmout rozhodnutí ke střetnému sražení, ale hlavně zabezpečuje vojskům nutný čas pro jejich přípravu. Umožňuje též předejít nepříteli v jaderných úderech na jeho prostředky hromadného ničení a přisunované zálohy a uskutečnit manévr vojsk armády k dokončení zničení nepřátelského uskupení. K zabezpečení organizovaného zahájení střetného sražení vojsky armády budou mít velký význam předběžná opatření, která velitel a štáb armády uskuteční jako důsledek včasného a správného předvídaní střetného sražení, i když budou mít zpravidla jen orientační charakter. Velitel armády se musí často rozhodnout ke střetnému sražení, aniž bude mít dosta-

tek údajů o situaci nepřítele. Střetné sražení se bude bezprostředně organizovat za přesunu vojsk a při zahájení jejich bojové činnosti.

Rozhodnutí pro střetné sražení může mít různý obsah a bude doručováno vykonavatelům samostatnými nařízeními. Při organizaci střetného sražení určuje velitel armády cíl a zámysl střetného sražení, síly a prostředky, které se ho zúčastní, úkoly armádní raketové brigádě, podporujícímu letectvu, úkoly svazkům a způsob součinnosti a opatření k zabezpečení vojsk.

Přitom velitel armády vychází z nutnosti zničit nepřátelské uskupení v co nejkratší době a splnit cíle operace. Ve svém zámyslu určuje velitel armády, které uskupení nepřítele a ve kterém prostoru, kdy a jakými silami a způsoby zničit, na kterém směru soustředit hlavní úsilí raketových, chemických prostředků a pozemních vojsk a operační sestavu armády.

V zámyslu půjde v podstatě o současně nebo postupně zničení vojsk nepřítele na směrech. V duchu zámyslu určuje velitel armády pořadí objektů a cílů nepřítele a způsob jejich ničení jadernými a chemickými prostředky, úkoly vojskům a způsob jejich činnosti. Hlavní úder armády ve střetném sražení je účelné vést na takovém směru, který zabezpečuje zničení hlavního uskupení nepřátelských prostředků hromadného ničení a jeho hlavního uskupení tankových vojsk a který současně umožňuje ovládnutí důležitých prostorů v týlu nepřátelského uskupení. Při volbě směru rozhodujícího úderu a ostatních směrů úderu vojsk je nutno vytvořit možnosti k širokému manévru silami a prostředky, k využití odkrytých boků nepřítele, a k zabezpečení součinnosti, k efektivnímu využívání účinků jaderných úderů vojsk v co nejkratším čase.

Operační sestava vojsk armády je

závislá na podmínkách situace a musí odpovídat zámyslu předpokládané činnosti. Při zahájení první útočné armádní operace povedou střetné sražení zpravidla ty síly a prostředky, které jsou v příhraničním pásmu armády. Bude-li do zahájení operace předcházet období zvýšeného napětí, může být armáda včas doplněna a může mít i více sil a prostředků. Během útočné operace se může střetného sražení zúčastnit 4 i více svazků vševojskové armády.

Operační sestava vševojskové armády může zahrnovat uskupení raketových vojsk, jeden nebo dva operační sledy a zálohy různého určení. Přejde-li armáda do útoku silami stojícími v míru, je výhodné mít operační sestavu armády v jednom sledu a vytvořit vševojskovou zálohu. Tankové svazky je pak výhodné použít v prvním sledu. Bude-li mít armáda více svazků, pak bude výhodné uskupit její síly do dvou operačních sledů a druhého sledu použít k hlubokým úderům do boků a týlu nepřátelského uskupení.

Aby bylo možno nepřítele předejít v jaderném úderu, je nutno dosáhnout současné pohotovosti k odpálení raket armádními i vojskovými prostředky. K tomu je účelné rozvinout v palebných postaveních nejen armádní raketovou brigádu, ale podle možnosti i oddíly vojskových raket svazků ještě před zahájením střetného sražení a velitel armády měl by jim včas upřesnit úkoly.

Vševojsková armáda může ve střetném sražení plnit tento hlavní úkol: udeřit hlavními silami (nebo částí sil) na přisunující se síly nepřítele, zničit tyto síly a ovládnout takové prostory, které zabezpečí rychlé rozvinutí útoku v souladu se zámyslem útočné operace.

Bojové úkoly vševojskových svazků mohou být co do obsahu a hloubky různé a dělí se na bližší a další úkol, nebo se svazkům určuje bližší úkol a směr další činnosti. Konkrétním obsahem bližšího úkolu tankových a motostřeleckých svazků může být zničit taktické prostředky hromadného ničení, rozbit bojovou sestavu svazků nepřítele v celé jejich hloubce a ovládnout důležité prostory, které zabezpečují další rozvíjení úspěchu, jakožto rozbit druhé sledy a zálohy nepřítele, přicházející z hloubky. Dalším úkolem divize může být zničit přicházející bližší operační zálohy nepřítele a rozvinout úspěch v určeném směru. V jiném případě může být úkolem svazku odrazit úder nepřítele a způsobit mu ztráty palbou z místa (jako bližší úkol), dalším úkolem může být přejít svazkem do útoku a zničit nepřátelské uskupení v součinnosti s ostatními svazky armády.

Při určování úkolů je výhodné orientovat vždy velitele svazků na další rozhodné rozvíjení úspěchu v operační hloubce nepřítele a přísně sladovat činnost svazků s údery raketových vojsk a letectva, s činností vzdušných výsadků a útvarů PVO.

Závěrem k této části:

Hromadné použití raketových jaderných zbraní a oboustranná rozhodná bojová činnost tedy vytváří podmínky k častému vzniku střetných bojů a sražení v současné armádní útočné operaci v počátečním období války.

Ke střetným sražením v průběhu armádní útočné operace může dojít v nejrůznějších podmínkách situace. Tak může dojít ke střetnému sražení při jejím zahájení, v jejím průběhu a rovněž při jejím dokončování a jejich úspěšný výsledek může rozhodujícím způsobem ovlivnit úspěšné splnění úkolů armády v útočné operaci.

Střetný boj a sražení nejsou *samoučelným způsobem bojové činnosti*, ale naopak jedním z *nejrozhodnějších způsobů činnosti vojsk v útoku*, jimiž lze dosáhnout cílů operace.

Organizace střetného sražení v armádě útočné operaci bude probíhat ve složité situaci. Proto již v době přípravy útočné operace, před zahájením války, bude nutné *předvídat maximum opatření k zabezpečení organi-*

zovaného zahájení střetného sražení vojsky armády. Bezprostřední organizace střetného sražení se bude usku- tečňovat v době vyvádění vojsk ke státní hranici a se zahájením bojové činnosti vojsk. *Úkoly vojskům armády bude nutno určit včas a nejdůležitějším úkolem bude předejít nepříteli v jaderných úderech a po nich následujícího úderu vojsk armády do boku a tlu hlavněho uskupení nepřítel.*

Použití jaderných zbraní ve střetném sražení

Střetnému sražení armády budou předcházet jaderné úder y raketových vojsk a letectva na přicházející nepřátelské uskupení z hloubky. Raketové jaderné zbraně, chemické a ostatní prostředky ničení bude výhodné používat především k ničení nepřátelských prostředků hromadného ničení, tankových svazků a útvarů na rozhodujícím směru vševojskové armády s cílem způsobit co největší ztráty hlavnímu nepřátelskému uskupení. Předejít nepříteli v jaderných úderech je možno tehdy, podaří-li se nám včas vyvést raketové prostředky armády do palebných postavení a připravit hotovostní baterie v každém oddílu s 15 až 35minutovou pohotovostí k odpálení raket. Jen takovým způsobem můžeme předejít nepříteli v jaderném úderu na zjištěné a prověřené nejdůležitější cíle nepřítel e ještě před střetným sražením. Velitel armády se musí snažit, aby využil údajů doplňkového průzkumu cílů k upřesnění úkolů raketovým vojskům již při vyvádění vojsk armády ke státní hranici a podle toho určil konkrétní cíle, a dobu odpálení raket.

Jaderné úder y můžeme provést různým způsobem v závislosti na dané situaci, na konkrétních možnostech raketových vojsk a letectva, které jsou dané stupněm jejich pohotovosti

k palbě. Raketové prostředky armády mohou jedním odpálením všech odpalovacích zařízení raketové brigády zničit jednu skupinu RS REDSTONE, jeden oddíl RS CORPORAL a 2—3 letiště nepřátelských nosičů. V takovém případě však už nemohou současně ničit přisunované svazky nepřítel e. V některých případech může být výhodnější zničit raketovými jadernými úder y nepřátelské zálohy na dalekých přístupech a zabránit jim tak organizovaně přejít do střetného sražení. V jiném případě bude účelné použít chemických prostředků a ostatních obvyklých prostředků ničení k vytvoření výhodných cílů u nepřítel e ve zvoleném prostoru a tím zabezpečit neefektivnější použití jaderných úderů na tyto cíle. Pak je výhodné jadernými úder y ničit rozvíjející se vojska nepřítel e při přechodu do útoku. Těchto úderů třeba využít k úplnému zničení nepřátelského uskupení rozhodnou činností vojsk armády vzápětí po jaderných úderech. Podařilo-li se nepříteli předejít nás v rozvíjení hlavních sil, může být střetné sražení zahájeno jadernými úder y prostředků armády a svazků na rozvíjející se uskupení vojsk nepřítel e, které přechází do útoku. Za této situace mohou být nejdůležitějšími cíli pro jaderné úder y zjištěné prostředky jaderného napá-

dení nepřítele, jeho tankové prapory, dělostřelecké oddíly a bojová skupení při rozvinování do útoku. Armáda může svými prostředky způsobit 60 procent ztrát 6 tankovým praporům a do 82 % ztrát 6 nepřátelským skupením. To tvoří celkovou hodnotu dvou svazků nepřítele při současném použití chemických a ostatních prostředků ničení. V průběhu střetného sražení je nutno včas použít jaderné úderů armádních i vojskových prostředků k cílevědomému ničení znovu se objevivších dalších prostředků hromadného ničení nepřítele, tankových uskupení a záloh a neprodleně využít jejich účinků vojsky k dokončení zničení nepřátelského uskupení.

Jaderné zbraně mohou plnit úkoly různými způsoby. Prostředky hromadného ničení nepřítele můžeme ničit jednotlivými nebo skupinovými jadernými úderů, vojska za přesunu a v prostorách rozvinování je výhodné ničit skupinovými nebo hromadnými úderů. Pozemních jaderných úderů je výhodné použít k ničení takových cílů,

Rozvinování vojsk armády do střetného sražení

Do útoku v první armádní útočné operaci počátečního období války přecházejí vojska armády po přesunu z prostorů jejich mírové dislokace nebo z prostorů rozptýlení vzápětí nebo současně s raketovými jadernými úderů. Během přesunu vycházejí vojska na plánované směry útoku a rozvíjejí se z chodu. Vojska se budou přesunovat ve složité vzdušné, radiační a chemické situaci, vzniklé po prvním hromadném úderu. Některé úseky na osách budou zničeny, v důsledku požárů budou některé komunikace vyřazeny a mohou být zničeny i některé přepravy na vodních tocích. V osadách budou komunikační uzly po jaderných úderech zavaleny a některé

kteří jsou poměrně značně vzdáleny od útočících vojsk s ohledem na meteorologickou situaci a s cílem zbavit nepřítele možnosti manévru a ztížit přesuny jeho vojsk vytvořením radioaktivních pásem zamoření.

Včasnými jadernými úderů je nutné způsobit nepříteli takové ztráty, které by umožnily přechod hlavních sil armády do střetného sražení bez předchozího jejich rozvinutí. Ve střetném sražení bude hlavním úkolem jaderných úderů zničit takové cíle, které v krátké době podstatně sníží mohutnost palby nepřítele, naruší jeho operační sestavu, způsobí značné mezezy v jeho bojové sestavě a vytvoří podmínky pro rychlé dokončení rozbití nepřátelského uskupení vlastními vojsky. Zvláště je důležité jadernými úderů zničit nebo zastavit nepřátelské uskupení za přesunu a zabránit nepříteli provést jaderné úderů na vojska armády. Takovým způsobem je možno získat čas k provedení základních opatření k zabezpečení vstupu pozemních sil armády do střetného sražení.

Úseky terénu budou zamořeny radioaktivními látkami. V té době se bude nepřítel snažit rušit přesuny vojsk armády i vysazením vzdušných výsadků a bude vyvíjet rozhodnou snahu zvláště tankovými uskupeními proniknout na naše území. Taková situace bude vyžadovat pružného velení vojskům armády, organizaci účinné protivzdušné obrany, nepřetržitého průzkumu všemi druhy vojsk, účinného ženíjního zabezpečení a organizaci pořádkové služby a regulace pohybu vojsk.

Za přesunů vojsk bude velitel armády upřesňovat použití raketových vojsk a letectva k provedení jaderných a chemických úderů na takové cíle, je-

jichž zničení zabezpečí úspěšný přechod pozemních vojsk armády do střetného sražení z chodu a pokud možno bez předchozího rozvinování. Přesun vojsk armády prvního sledu frontu ke státní hranici se zahajuje na signál v pásmech určených plánem operace, po stanovených osách, připravených předem již v míru. Pochodová sestava svazků a armády musí odpovídat zámyslu útočné operace a průchodnosti os přesunu. Ke snížení ztrát jadernými údery nepřítele, k vytvoření možností objížděk zničených a zamořených úseků terénu, k zabezpečení organizovaného vyvedení hlavních sil armády k mohutnému a překvapivému úderu, je nutné určit každé divizi pásmo přesunu široké okolo 20 až 25 km tak, aby v něm bylo potřebné množství komunikací. Vševojskové armádě o 4—5 svazcích se 3—4 svazky v prvním sledu armády se určuje pásmo přesunu široké 100—150 km. Přesun raketových vojsk je výhodné plánovat předem. Budou-li se přesunovat raketová vojska armády současně s jejími hlavními silami, pak je nutné jim určit nejvýkonnější samostatné osy přesunu.

Pochodová sestava svazků prvního sledu armády musí odpovídat zámyslu střetného boje a může být uspořádána takto: na každé ose přesunu se určují průzkumné odřady, odřady zabezpečení pohybu, jednotky pochodového zajištění a před hlavními silami svazku se vysílá po nejvýkonnějších komunikacích předsunutý odřad. Ostatní útvary hlavních sil svazků se zajišťují předvoji a bočními (zadními) odřady. Má-li divize provést roztínající úder nepřátelského uskupení a bude-li se rozvíjet na široké frontě, určují se jí k přesunu nejméně 3—4 osy přesunu. Hloubka pochodové sestavy svazku na dvou až třech osách může dosahovat 50—60 km, což umož-

ní rozvinout svazek za 2—3 hodiny a tankové útvary za 1—1,5 hodiny.

Pro rychlý přesun prvního sledu armády musí ženíjní a silniční útvary a jednotky zabezpečit rychlou obnovu komunikací a přepravy na vodních tocích. Pořádková a regulační služba musí pracovat naprosto spolehlivě. Úkolem jednotek radiačního průzkumu armády a svazků je určit rychlé úseky a pásma radioaktivního zamoření, označit jejich průběh podle úrovně radiace (0,5, 5, 30, 100 r/hod.) tak, aby byly vytvořeny reálné předpoklady k rychlému určení způsobů jejich překonání.

Nepřítel může vytvořením pásem radioaktivního zamoření ztížit nebo zabránit přesunu druhého sledu a záloh armády tak, aby si vytvořil podmínky ke zničení vojsk armády po částech.

Za přesunu vojsk je třeba znát situaci vlastních vojsk i nepřítele, aby bylo možno vytvořit ještě do rozvinutí vojsk nejvýhodnější uskupení k přechodu do střetného sražení. Dojde-li ke střetnému sražení na jednom směru, vojska se rozvíjejí podle přijatého zámyslu. V prvním sledu armády se mohou rozvinout 2—3 divize k obchvatu nebo obejít nepřátelského uskupení a k úderu do jeho boku a týlu nebo k čelnímu roztínajícímu úderu. Ve druhém sledu nebo ve vševojskové záloze velitele armády mohou být 1—2 divize, protitanková záloha a POZ, které je nutno rozmístit poblíž prostoru střetného sražení. Při tom je nutné, aby armádní raketová brigáda byla rozvinuta včas a dosáhla pohotovosti k provedení jaderných úderů dříve, než ostatní vojska armády. Dělostřelecké útvary a svazky je účelné přesunovat v sestavě předvojů a před čely hlavních sil, rozvíjet je z chodu a použít je k palbě podle stupně pohotovosti.

Zasazení druhosledové armády frontu do sražení

Při dokončování armádní útočné operace vedou obvykle střetné sražení síly prvosledové armády frontu na samostatných směrech. Při ničení silného nepřátelského uskupení přisunovaného z hloubky, zvláště při plnění dalšího úkolu frontu, bude zpravidla nutné zasadit do sražení *druhosledovou armádu frontu*. Přesunuje se zpravidla v širokém pásmu, v noci a podle možností jednotlivými svazky a do její sestavy se začleňují některé svazky armády prvního sledu. To umožňuje snížit ztráty úderu ZHN nepřítel. Raketová vojska je výhodné přesunovat po samostatných osách pod ochranou některého ze svazků druhosledové armády tak, aby včas zaujala palebná postavení a byla připravena provést jaderné úderu na zálohy nepřítel současně s úderu letectva a frontovými raketovými prostředky a tím zabezpečila rozvinutí hlavních sil armády k střetnému sražení.

Druhosledová armáda frontu může silami jednoho svazku, PTZ a POZ armády poutat nepřítel na široké frontě a hlavními silami přechází vzápětí po jaderných úderech z chodu k úderu do boku a týlu přisunovaných nepřátelských záloh a ve střetném sražení je ničí. Armáda druhého sledu frontu musí učlenit svoji pochodovou sestavu bez ohledu na činnost svazků armády prvního sledu, s předvídáním střetného sražení. K tomu musí velitel a štáb druhosledové armády přijmout potřebná průzkumná opatření k zabezpečení přesunu a včasnému rozvinutí hlavních sil. Dojde-li ke střetnému sražení na styku dvou armád, organizuje střetné sražení velitel frontu. V takovém případě může armáda částí sil poutat nepřítel čelně a hlavními silami se bude snažit udeřit současně se silami sousední ar-

mády do boku a týlu nepřátelského uskupení současně s předcházejícími raketovými jadernými úderu.

Raketová vojska armády druhého sledu, letectvo a dělostřelectvo armády bude účelné včas připravit k provedení překvapivých úderů na hlavní cíle nepřátelského uskupení.

Současně s těmito úderu zahajují boj s nepřítel předstunuté odřady nebo předvoje útvarů a svazků, směle útočí na nepřítel a zmocňují se výhodných čar pro rozvinutí hlavních sil armády. V sestavě předstunutých odřadů musí být ženijní a chemické jednotky, které zabezpečují ovládnuté čáry a boky útvarů. Jako první dosahují prostor bojové činnosti průzkumné odřady. Dělostřelectvo předvojů a hlavních sil se rozvíjí z chodu a okamžitě palebnými přepady (v trvání 10—15 minut) ničí živou sílu a bojovou techniku nepřítel. Letectvo při zahájení střetného sražení ničí pumovými úderu a palubními zbraněmi nepřátelské prostředky jaderného napadení, živou sílu a bojovou techniku v prostorech rozvíjení a na osách přesunu.

Hlavní síly svazků se musí rychle přesunout do prostorů bojové činnosti předstunutých odřadů, rozvinout se z chodu a aniž by čekaly na úplné rozvinutí hlavních sil armády, využívají účinků raketových jaderných úderů a z chodu vcházejí do sražení s hlavními silami nepřítel. K dosažení úspěchu je nutno dočasně soustředit hlavní síly svazků a útvarů na směrech jejich útoku, ale tak, aby nebyly zbytečně dlouho vystaveny nebezpečí jaderných úderů nepřítel. Toho se dosáhne využitím všech sjízdných os v pásmu činnosti svazků a pevným vedením. Klade-li nepřítel jen slabý odpor, nezdržují se předstunuté odřady

ani hlavní síly prvosledových svazků na ovládnutých čarách, ale rozvíjejí úspěch do hloubky, ničí předsunuté útvary nepřítele a vycházejí k jeho hlavnímu uskupení. Tím lze zabránit předčasnému rozvíjení vojsk, rychle vést hlavní síly armády do sražení a rozbít hlavní uskupení nepřítele.

Vojska musí směle a rozhodně bojovat, bez zdržování se na čarách a v prostoru rozvíjení. Svazky a útvary, které se opozdily a také hlavní úderné uskupení armády se přesunují zvýšenou rychlostí. Je nepřipustné zpomalit tempo útoku vojsk působících vpředu. Při rozvíjení hlavních sil armády do sražení, musí dosáhnout raketová vojska armády, letectvo a dělostřelectvo maximálního vypětí. Jejich činnost musí být zaměřena na současné umlčení všech prvků operační sestavy nepřátelského uskupení, zvláště ale na zničení jeho prostředků jaderného napadení.

Taktické vzdušné výsadky prvosledových svazků, vysazené z vrtulníků ničí v součinnosti s tankovými útvary nepřátelské prostředky jaderného napadení, zmocňují se komunikačních uzlů a přeprav, poutají bojem nepřátelské útvary na přesunu a ničí jeho místa velení. Tím zabezpečují vysoce manévrovou činnost vojsk armády. Zaváží-li se do boje svazky, působící na samostatných směrech, pak předsunuté odřady těchto svazků poutají nepřítele čelně a umožňují obchvatný manévř hlavními silami svazků, které

vedou úder do boků a týlu nepřátelského uskupení ihned po jaderných úderech oddílem vojskových raket nebo je ničí čelními roztrínajícími úderů.

Možnosti manévru vojsk a jejich technické vybavení dovolují při účinné organizaci pořádkové služby a žemijního zabezpečení a při správné organizaci PVO přesunout armádu ve vysokém tempu, rychle rozvinout vojska armády a zahájit střetné sražení z chodu, vzápětí po jaderných úderech. Každé střetné sražení bude mít určité zvláštnosti, různé způsoby rozvíjení vojsk a zahájení bojové činnosti. Tyto způsoby budou vždy závislé na konkrétní situaci a na zámyslu velitele armády.

Nejdůležitější podmínkou k rozbití přisunovaných uskupení nepřítele ve střetném sražení bude předejít nepřítele v úderech raketovými jadernými zbraněmi, chemickými prostředky a ostatními prostředky ničení.

Bude-li štáb armády pružně a nepřetržitě velet vojskům, může vševojsková armáda zničit ve střetném sražení, pokud se jí podaří předejít nepřítele v jaderných úderech, stejně silně, nebo i silnější uskupení vojsk nepřítele.

Jaderné úderů provádí raketové vojsko a letectvo. Možnosti předejít nepřítele v jaderných úderech budou záviset na stupni organizovanosti a pružnosti velení raketovým vojskům a letectvu velitelem a štábem armády.

Rozvíjení a dokončení střetného sražení v armádní útočné operaci počátečního období války

Při zahájení střetného sražení usměrňuje velitel a štáb armády úsilí vojsk k rychlému zničení nepřátelského uskupení a k přenesení úsilí vojsk do hloubky — ke splnění cílů operace. K tomu využívá rychle a rozhodným

způsobem dosaženého úspěchu, který se projeví na některém ze směrů střetného sražení.

Narůstání sil v střetném sražení na rozhodujících směrech se dosahuje dovedným manévrem raketových pro-

středků a správnou volbou způsobů jejich použití. Dále pak dovedným použitím úderů letectva a dělostřelectva, zasazením druhého sledu (vševojskové zálohy) armády do sražení a také zasazením sil a prostředků přeskupených z ostatních směrů.

Účinků jaderných úderů využívá hlavní úderné uskupení armády, především její tankové svazky, které musí rozvíjet útok vysokými tempy a v součinnosti se vzdušnými výsádky ničit nepřátelské uskupení po částech. Ke splnění těchto úkolů je nutno předejít nepříteli v jaderných úderech, zabezpečit rychlý postup úderného uskupení armády, udržovat nepřetržitou součinnost a zabezpečit přenesení hlavního úsilí armády do operační hloubky vysazováním vzdušných výsadek a rozhodným postupem tankových svazků. Organizace a technické vybavení dovolují, aby svazky plnily tyto úkoly za přesunu nebo v předbojových sestavách rychlostí 15—25 km za hodinu. Jedině tím je možné dosáhnout vysokých temp ve střetných sraženích a účinně využívat jaderných úderů.

Ve střetném sražení budou vojska obcházet a obchvacovat nepřátelské proudy a jeho rozvinutá uskupení a současně provádět úder do jeho boků a týlu z různých směrů. Taková činnost vojsk umožňuje rozdělit nepřátelské uskupení a zničit je po částech. Tyto charakteristické rysy v bojové činnosti vojsk budou nejnepřítelštější pro střetné sražení, k němuž dojde na začátku útočné operace, přejdou-li do útoku obě strany současně. V tomto případě svazky armády (tři—čtyři divize) působící na rozhodujícím směru v pásmu širokém 70—100 km, pronikají z chodu mezerami v sestavě nepřítelů ihned po jaderných úderech a rozvíjejí ve vysokém tempu (100 i více

kilometrů za den) útok rozhodnými údery do boků a týlu nepřítelů.

Svazky prvního sledu armády musí organizovat části sil čelní i boční zajištění. Jejich hlavní síly v plukovních, praporečích nebo rotních proudech v čele s tankovými útvary a jednotkami postupují rychle vpřed, využívají účinků jaderných úderů a ničí nepřítel po částech. Jestliže se nepodaří vojskům vyjít včas do určených prostorů, aby mohly udeřit do boku a týlu nepřátelského uskupení, bude možno provést při nedostatku jaderných nábojů roztínající čelní údery, rozbít nepřátelské uskupení a zničit je po částech. Povede-li nepřítel úder současně po několika směrech, bude těžké účelně ničit jeho uskupení postupně, po částech. V těchto případech je výhodné provést jaderné údery a soustředit úsilí vojsk armády ke zničení nejdůležitějších uskupení nepřítelů. Uskupení nepřítelů na podružných směrech je možné izolovat vytvořením pásu radioaktivního a chemického zamoření a přehradit je ženijními zátarasy. Po rozbíjení nepřátelského hlavního uskupení je možné přejít k ničení jeho sil na podružných směrech.

K zabezpečení odkrytých boků vojsk se zřizují zátarasy, vysílají se boční odřady a organizuje se palebné zabezpečení. Kromě toho se určují i aktivní úlohy vojskům ke zničení skupin nepřítelů, které ohrožují jejich boky.

Tankové a motostřelecké svazky, které působí na samostatných směrech, využívají účinků jaderných úderů, mezer a trhlin v nepřátelské sestavě a pronikají rozhodně s využitím manévru do hloubky. Za postupu ničí prudkými údery do boků a týlu nepřítelů, aniž se zavazují (podle situace) do boje svými hlavními silami.

Obdobnými způsoby vedou střetné sražení i svazky armády, v průběhu

útočné operace při střetnutí s nepřátelskými zálohami na jednom operačním směru. Vševojsková armáda může zničit nepřátelské uskupení rozhodným útokem do hloubky jeho sestavy.

Nepřítel se bude snažit rychlým vyvedením svých záloh do prostoru střetného sražení zabránit našim úderům jadernými a chemickými zbraněmi.

Abychom snížili ztráty vojsk armády, bude výhodné, zahájit podle možností, střetné sražení jen v předbojových sestavách a vystříhat se úplného rozvinutí vojsk. Předbojové sestavy (plukovní, praporní proudy) nejlépe umožňují rychle využívat účinků vlastní jaderných úderů, pronikat mezerami a trhlinami do hloubky nepřátelské sestavy a ničit nepřítele po částech.

Nepřetržitost útočné operace nutně povede ke vzniku střetných bojů a sražení i v noci. Noc umožňuje skrytě přesunout a rozvinout vojska, udeřit s překvapením, s menšími ztrátami vlastních vojsk a s dosažením většího efektu při ničení nepřítele, byla-li noční činnost včas a pečlivě organizována. Noční boj však přináší i řadu nesnází, jako např. omezení pozorování, ztěžuje orientaci vojsk, znesnadňuje průzkum a volbu cílů jaderných úderů a umožňuje utajit manévry nepřítele.

Střetná sražení v noci mohou mít tyto zvláštnosti:

- předsunuté odřady budou zpravidla útočit na nejkratších směrech bez složitého manévru;

- hlavní síly se mohou rozvinout v menší vzdálenosti od nepřítele;

- osy přesunů vojsk bude nutno zřetelně a viditelně označit;

- jaderné údery provádět po doplnkovém průzkumu cílů;

- volit jednoduché formy manévru vojsk na bojišti;

- cíle a objekty, na které má být vedena dělostřelecká palba, osvětlovat;

- postup tanků a pěchoty zabezpečovat soustředěnou palbou dělostřelectva na vyžádání;

- střetné sražení vést zpravidla jen silami 1. sledu armády, 2. sled zasazovat až za svítání.

Rozvíjení střetného sražení je charakterizováno úporným bojem za získání a udržení operační iniciativy. Činnost vojsk armády musí být sladěna s jadernými údery a rozhodujícími údery na směrech, zvláště tankovými divizemi. K zabezpečení jejich přesunu se vysazují vzdušné výsadky. Pásmo radioaktivního zamoření je výhodné buď rychle překročit nebo obcházet. Uskupení nepřítele, která se vklíní do hloubky sestavy našich vojsk, odráží armáda částí sil, které dočasně přejdou do obrany. K likvidaci nepřátelských protiúderů (protiútoků) se vyčleňují zvláště síly, které ničí nepřítele údery do boků a jeho týlů.

Velitel armády usměrňuje úsilí vojsk k efektivnímu využití účinků jaderných úderů. Tankové svazky usměrňuje k rychlému ovládnutí letišť, startových postavení raket a řízených střel, ke zničení záloh a k ovládnutí životně důležitých objektů a center nepřítele.

Vojska prvního sledu armády manévrovou činností vhodnými způsoby dokončují rozdělení a ničení nepřítele po částech. Není účelné zdržovat postup vojsk bojem s jednotlivými ohnisky odporu nepřítele. Vojska musí rychle rozvíjet dosažený úspěch do hloubky, nerozptylovat svoje síly a úplně zničit poraženého nepřítele. Za tím účelem použije velitel armády jaderné údery především na rozhodujícím směru a též druhý sled a zálohy armády.

Střetné sražení armády je nutné dokončit úplným zničením hlavních sil nepřítele nebo pronásledování zbytků je-

ho vojsk. Za pronásledování bude nutno zabránit nepříteli snížit tempo pronásledování a ztížit podmínky k přechodu do spěšně zaujaté obrany. Hlavním úkolem vojsk armády v této situaci bude pokračovat v nepřetržitém a rozhodném útoku do hloubky. Proto je nutné upřesňovat úkoly svazkům při zakončování střetného sražení a usměrňovat jejich činnost k plnému využití dosaženého úspěchu. Hlavní úkoly při rozvíjení úspěchu střetného sražení budou plnit tankové svazky rozhodným útokem do hloubky, v součinnosti s výsadky, vysazenými na osy přesunu nepřátelských záloh. Činnost tankových svazků zabezpečuje nepřetržitost útoku těch sil, které dokončují střetné sražení. K zabezpečení narůstání úsilí vojsk při rozvíjení rozhodného útoku v operační hloubce budou prováděny na rozhodujícím

směru armády hromadné (skupinové) jaderné údery a na tomto směru bude velitel armády zasazovat druhý sled a zálohy armády. nepříteli musíme zabránit jakýmkoli způsobem vytvořit v hloubce obranné uskupení, které by snížilo tempo útoku.

Výsledky boje o získání a udržení operační iniciativy ve střetném sražení v útočné operaci armády v počátečním období války se budou vyznačovat zničením nepřátelských uskupení v krátké době a ovládnutím důležitých objektů v operační hloubce. Rozhodná činnost svazků armády ve vysokých tempech, zaměřená k rychlému a efektivnímu využití jaderných úderů s předstihem, hluboký obchvat boků nepřátelských uskupení a široké použití vzdušných výsadků zabezpečí úspěšné splnění cílů střetného sražení armády v počátečním období války.

Některé zvláštnosti zabezpečení střetného sražení

Operační zabezpečení vojsk armády ve střetném sražení se bude organizovat podle zásad platných pro zabezpečení útočné operace. Avšak některé druhy zabezpečení budou mít určité zvláštnosti.

Průzkum organizuje štáb vševojenské armády a štáby svazků především v zájmu raketových vojsk. Za přesunu vojsk a při zahájení střetného sražení je úkolem průzkumu včas zjistit sestavu a rozmístění prostředků hromadného ničení nepřítele, nepřátelská uskupení na přesunu, uskupení nepřátelského letectva, stav os přesunu a přeprav přes vodní toky v pásmu armády a radiační situaci.

Hlavní úsilí armáda zaměřuje na včasné průzkum a doplňkový průzkum těch cílů, které bude ničit jadernými údery. Ke splnění tohoto úkolu se používá všech sil a prostředků vzdušného a radiotechnického průzkumu, činnosti průzkumných odřadů a průzkum-

ných skupin, vysazovaných do týlu nepřítele.

Za přesunu armády s předvídaním střetného sražení bude mít velitel armády 2 až 3 hodiny času (100 až 150 km přesun při rychlosti 25 km/hod.) k získání všech potřebných údajů k upřesnění úkolu raketovým vojskům a letectvu ke zničení zjištěných prostředků hromadného ničení nepřítele a také k upřesnění rozhodnutí a k dovedení úkolů do vojsk.

Dostane-li velitel armády včas potřebné údaje od průzkumu, bude možné předejít nepříteli v jaderných úderech a také včas přijmout rozhodnutí ke zničení nepřítele ve střetném sražení. V takové situaci je nutné, aby čas potřebný k získání potřebných důležitých údajů průzkumu se neměřil hodinami (které jsou zapotřebí např. k získání průzkumných údajů fotografováním), ale minutami. Radiační, chemický a ženíjný průzkum v pásmu pře-

sunu armády, průzkum stavu přeprav přes vodní toky, určení hranic pásem radioaktivního zamoření je možný hlavně s využitím vrtulníků a jeho výsledky je třeba předávat rádiem přímo do štábů armády a svazků.

Štáb armády získává zprávy též od průzkumných odřadů a od průzkumných skupin. PzO budou získávat zprávy z prostoru, ve kterém dojde ke střetnému sražení, PzS z týlu nepřítele.

Ještě větší význam má včas získat zprávy o nepříteli při jeho rozvíjení do sražení a pak během střetného sražení. Nepřítel v této době bude velmi často (zpravidla každých 20 až 30 minut) měnit palebná postavení taktických prostředků jaderného napadení (HONEST JOHN, LACROSSE) a také pozemních vojsk.

Štáb armády musí zaměřit úsilí průzkumu na včasné zjištění přesunujících se záloh a jaderných prostředků nepřítele, aby pokud možno vyloučil překvapivé změny a tím si vytvořil co nejvýhodnější podmínky k předejití nepřítele v jaderných úderech a zabezpečil manévry vojsk. Dostatek a včasnost zpráv bude mít zvláštní význam v závěrečné fázi operace, kdy budeme muset zabezpečit časově i prostorově manévry silami a prostředky armády k dosažení úspěchu ve střetném sražení. A to se neobejde bez spolehlivě a rychle pracujících všech orgánů průzkumu.

Úspěch střetného sražení v podmínkách vystupňované aktivní činnosti vzdušného nepřítele bude v mnoha případech závislý na *promyšleně organizované PVO*. Protivzdušná obrana ve střetném sražení musí zabezpečit voj-

ska před vzdušnými údery nepřítele a zabránit mu ve vzdušném průzkumu. Tento úkol plní protiletadlové raketové prostředky a stíhací letectvo frontu. Důležité objekty operační sestavy armády a týlové útvary bude nutno zabezpečovat samostatně. Při zahájení střetného sražení bude nutno přesunout prostředky PVO do takových prostorů, odkud bude možné spolehlivě zabezpečit vojska armády při jejich rozvíjení a při zahájení střetného sražení. Tento manévry by měl být předvídan již v plánu útočné operace.

V průběhu střetného sražení se přemisťují prostředky PVO skoky a musí zabezpečovat nepřetržitě obranu vojsk. Vojsko PVO armády v této době provede průzkum vzdušného nepřítele; včas bude vyhlášovat nebezpečí vzdušného napadení a ničit vzdušného nepřítele. Hlavní úsilí prostředků PVO je nutné soustředit na ochranu raketových vojsk, hlavního úderného seskupení armády, míst velení, *pohyblivé raketové technické baterie* a důležité týlové objekty. Splnění těchto úkolů se dosahuje včasným manévrem divizních a armádních raketových prostředků a radiotechnických jednotek tak, aby se včas rozvinuly na směrech činnosti úderného uskupení armády. Oddíly protiletadlových raket svazků a armády mohou zničit do 21 cílů ve výškách 200 až 8 000 m, armádní pluk PLRS do 6 cílů ve výškách 2 000 až 20 000 m. Stíhací letectvo frontu zesiluje PVO vojsk armády zvýšením počtu pohotovostních letounů ve vzduchu a včasným seskupením letectva během útoku. K zabezpečení těsné součinnosti prostředků PVO organizuje se velení ze společných stanovišť.

Zvláštnosti velení vojskům ve střetném sražení

Úspěch střetného sražení v útočné operaci vševojskové armády bude záviset na nepřetržitosti a pevnosti ve-

lení, které musí být zaměřeno na včasné získání podrobných údajů o situaci, jejich soustavném a pečlivém vyhod-

nocování jako podklad pro rozhodnutí velitele nebo k jeho upřesnění. Rozhodující bude rychlost dovedení úkolů k vojskům a jejich splnění v krátké době.

Pružným velením vojskům je možné zabezpečit provedení překvapivých jaderných úderů, předejít tak nepříteli v úderech a jejich výsledků rychle využít vojsky. Operativnosti řízení vojsk se dosáhne zkrácením času potřebného k vyhodnocování situace a rychlým dovedením úkolů do vojsk. Hlavní zvláštností velení vojskům tedy bude nutnost zkrátit dobu, potřebnou k získání a zpracování údajů průzkumu, přijetí a upřesnění rozhodnutí a dovedení úkolů do vojsk. Tuto dobu je nutné počítat na minuty i při nejasnosti situace, při neúplnosti údajů o situaci nepříteli a práci všech štábů během přesunu. Obě strany se budou snažit navzájem se předejít v jaderných úderech, aby v krátké době získaly iniciativu.

Dosavadní způsoby velení vojskům a prostředky spojení, které jsou k dispozici ve štábech armády a svazků nezabezpečují uvedené požadavky velení ve střetném sražení. Tyto prostředky a metoda práce stěží umožňují získat potřebné údaje a zpracovat je v době několika desítek minut, popřípadě i několika hodin. Aby bylo možné rozhodným způsobem zkrátit dobu k získání potřebných podkladů, bude nutno využít k přenosu údajů průzkumu do štábu armády zpráv předávaných průzkumným letectvem a vrtulníky přímo - rádiem. K jejich vyhodnocování bude nutné využívat prostředků mechanizace a automatizace, které budou postupně štábům dodávány (prostředky příjmu, zpracování a přenosu informací, strojně početní stanice, rozmnožovací techniky a dalších), automatizovat spojovací techniku a zavádět nové prostředky utajeného velení.

Obzvláště důležité bude zavést tyto prostředky k zabezpečení velení raketovým prostředkům armády a svazků. Současné vzory (typy) této techniky zabezpečují již možnosti získat a zpracovávat zprávy během 10 až 15 minut.

Dále bude nutno podle možnosti zavádět do štábů vysoce výkonné prostředky zabezpečení automatizace spojení, schopné přenášet údaje rychlostí 50 šifrových znaků za 0,6 vteřiny s možností utajení. Rychlost řízení palby raketových vojsk a dělostřelectva vyžaduje využívat nové techniky k získání podkladů pro řízení palby za 20 až 25 minut a přípravou prvků střelby za 3 až 4 vteřiny (zavedením elektronkových počítačích strojů). Zavedení takové techniky vytvoří skutečné předpoklady k tomu, abychom i ve složitých situacích mohli předejít nepříteli v jaderných úderech.

Automatizace a mechanizace práce štábu armády umožní řídit vojska daleko méně početnými skupinami vysoce kvalifikovaných generálů a důstojníků a dosahovat tak potřebných rychlostí ve velení vojskům při střetném sražení. Operativnosti v práci štábu dosáhneme také včasným předvídáním možností průběhu střetného sražení, čímž zabezpečíme včasnou informovanost vojsk, umožníme rychle přijímat a upřesňovat rozhodnutí, zabezpečíme včasné doručení úkolů, získáme čas pro přípravu vojsk a vytvoříme podmínky pro jejich nepřetržitou součinnost.

Velení raketovým vojskům bude nutno centralizovat v rukou velitele armády. Vzhledem k rychle se měnícím situacím bude výhodné tuto zásadu uplatňovat především v období příprav ke střetnému sražení, zatímco v jeho průběhu bude výhodné velení decentralizovat a využívat v širokém měřítku iniciativy a dovednosti velitelů všech stupňů při určování způsobů bo-

jové činnosti, bojové sestavy k plnému využití sil a prostředků při plnění daných úkolů. Takový způsob velení vyžaduje, aby podřízeným byly úkoly doručovány formou bojových nařízení, která by měla operativní charakter s uvedením nejdůležitějších údajů, která umožní podřízeným iniciativně volit způsoby splnění daných úkolů. Tato nařízení musí doručovat vojskům osobně velitel armády nebo předat rádiovými pojítky zabezpečujícími automaticky utajené velení nebo graficky — fototelegraem. Ve všech případech je však nutno doručení těchto nařízení zdvojovat, zvláště vysláním styčných důstojníků s využitím vrtulníků.

Nepřetržitost, pevnost a přesnost velení ve střetném sražení, které může vzniknout na začátku první útočné operace, bude závislé ve značné míře na pohyblivosti velitelských a předsunutých velitelských pracovišť armády a svazků. V závislosti na situaci může velitel armády velet buď z velitelského stanoviště nebo PVS. V průběhu střetného sražení přibližuje se PVS armády a svazků na nejbližší vzdálenost za vojsky, pracuje za krátkých zastávek a za přesunu. K tomu účelu musí být místa velení vysoce pohyblivá a zabezpečovat nepřetržité spojení. Představitelé letectva se rozmisťují poblíž PVS armády a štábů divizí.

Při přesunu vojsk do střetného sražení je účelné, aby velitel armády byl na PVS a měl možnost osobního spojení s veliteli svazků na rozhodujícím směru. PVS armády je vhodné přemístit po splnění bližších úkolů svazky prvního sledu armády. Velitelské stanoviště armády je výhodné přemísťovat po sledech tak, aby v době rozvíjení hlavních sil prvního sledu armády bylo v prostoru rozvíjení těchto sil. Další přemístění velitelského stanoviště je výhodné po zasazení druhého sledu nebo zálohy

armády do sražení. Velitelé svazků velí z pohyblivého místa velení (PVS), které je během přesunu v proudech hlavních sil svazků. Během střetného sražení by mělo být PVS divize ve vzdálenosti 3—5 km za středem bojové sestavy divize.

Součinnost ve střetném sražení se organizuje v zájmu svazků a útvarů, které plní hlavní úkol při ničení uskupení nepřítele. Základem ničení nepřítele je předejit ho v hromadných úderech, po nichž následují rozhodné údery svazků a útvarů do boku a týlu nepřátelského uskupení, nebo roztínající údery a zničení nepřítele po částech. Součinnost je nutno organizovat ihned po doručení úkolu s důrazem na svazky působící na směru hlavního úderu. Upřesňuje se co do místa a času. K jejímu zabezpečení vyjiždí ke svazkům, působícím na rozhodujícím směru armády, velitel armády a odpovědní důstojníci štábu. Nedovoluje-li to situace, je možné organizovat součinnost předáním krátkých nařízení velitelům svazků rádiem. Tato nařízení je nutno zdvojit vysláním styčných důstojníků vrtulníky. V době rozvíjení vojsk do střetného sražení může se součinnost upřesňovat dílčími nařízeními, která budou orientovat velitele svazků o situaci, upřesňovat jim úkoly a informovat je o úkolech sousedních svazků. Součinnost se organizuje v duchu zámyslu velitele armády pro střetné sražení s cílem upřesnit úsilí vojsk armády k využití jaderných úderů, upřesnit činnost vojsk, která poutají nepřítele čelně s činností tankových a motostřeleckých svazků, které mají udeřit do boku a týlu nepřátelského uskupení. Dále se upřesňuje součinnost svazků s letectvem. Velitel a štáb armády musí bez ohledu na omezené časové možnosti zabezpečit jednotné pochopení úkolů všemi vykonavateli.

Další hlavní zvláštností velení ve střetném sražení je volba správných metod velení, požadavek co největšího omezení zpracované dokumentace a snaha dosáhnout vysoce aktivního, rozhodného a iniciativního řízení vojsk v průběhu střetného sražení.

Žádný druh bojové činnosti vojsk neklade na velitele a štáby všech stupňů tak tvrdé požadavky, jako střetné sražení. Proto je nutno dosáhnout ve štábech rozhodného zkrácení doby potřebné na získání a zpracování potřebných údajů, přijetí a upřesnění rozhodnutí v nejkratších možných časech včetně dovedení úkolů do vojsk. Tuto dobu bude nutno počítat na minuty. Jen tím bude umožněno předejít nepříteli v jaderných úderech, získat a udržet operační iniciativu ve střetném sražení. Tyto požadavky mohou splňovat jen ty štáby, které budou pracovat vysoce operativně, které budou vysoce sladěné a které ovládnou postupně zaváděné prostředky mechanizace a automatizace velení.

Důležitým způsobem velení vojskům ve střetném sražení bude zcela určitě i dovedné střídání centralizova-

ného a decentralizovaného řízení, založeného na využití široké iniciativy a samostatnosti velitelů všech stupňů při určování způsobů plnění úkolů. Rozhodnutí a úkoly vojskům je nutné dovádět k vykonavatelům formou krátkých bojových nařízení.

Velitelská stanoviště armády i svazků je nutné přibližovat vojskům. Velení i za přesunu musí být nepřetržitě a v důležitých fázích střetného sražení musí velitelé všech stupňů velet osobně, aby zabezpečili rychlé dovedení úkolů k podřízeným, zvláště při rychle se měnících situacích.

Součinnost ve střetném sražení se zabezpečuje vydáváním krátkých nařízení a orientováním vykonavatelů o situaci a o úkolech sousedů. Přesná a nepřetržitá součinnost vojsk musí zabezpečit vzájemnou činnost všech druhů vojsk ve střetném sražení co do cílů, prostoru a času k využití účinků jaderných úderů a k dokončení zničení nepřátelských uskupení. Jedině tím je možné získat iniciativu a splnit cíle střetného sražení v útočné operaci armády.

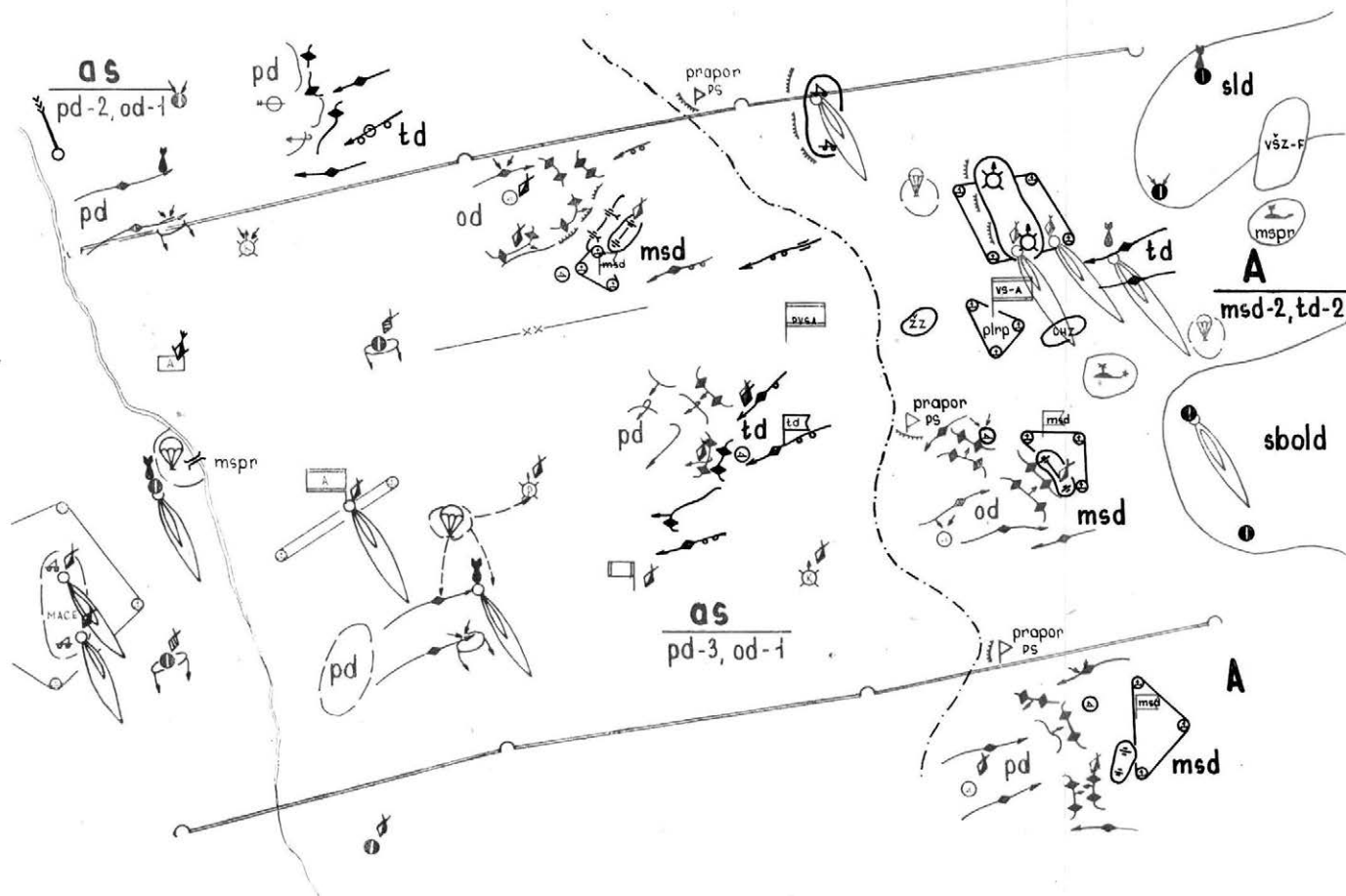
Z á v ě r

Hromadné použití jaderných zbraní válčícími stranami, vysoká pohyblivost a manévrovost vojsk armády i rozhodná činnost nepřítelů vytvoří podmínky k častému vzniku střetných sražení a bojů v útočné operaci vševojskové armády v počátečním období války. Použití jaderných zbraní spolu s vysokou manévrovostí vojsk a rozhodnými cíli operace v počátečním období války vytvářejí předpoklady k tomu, aby vojska v útoku řešila úkoly střetnými boji a sraženími, která mohou být nejčastějším druhem činnosti vojsk armády.

Střetné sražení v útočné operaci armády může být vedeno v různých podmínkách situace. Může k němu dojít jak při zahájení operace, tak v jejím průběhu a také při jejím dokončování a jejich výsledek v mnoha případech bude určovat i úspěch splnění úkolů armády v útočné operaci. Střetná sražení budou jedním z rozhodujících způsobů bojové činnosti vojsk, která zabezpečí splnění cílů operace. Střetné sražení se bude organizovat zpravidla v období vyvádění vojsk a se zahájením operace. Nepřítel bude nutno předcházet v hromadných jaderných úderech. Tím bude možné dosahovat náhlé změny v poměru sil a zabezpečovat včasný manévr a rozhodný úder vojsky na bojišti. Takový způsob

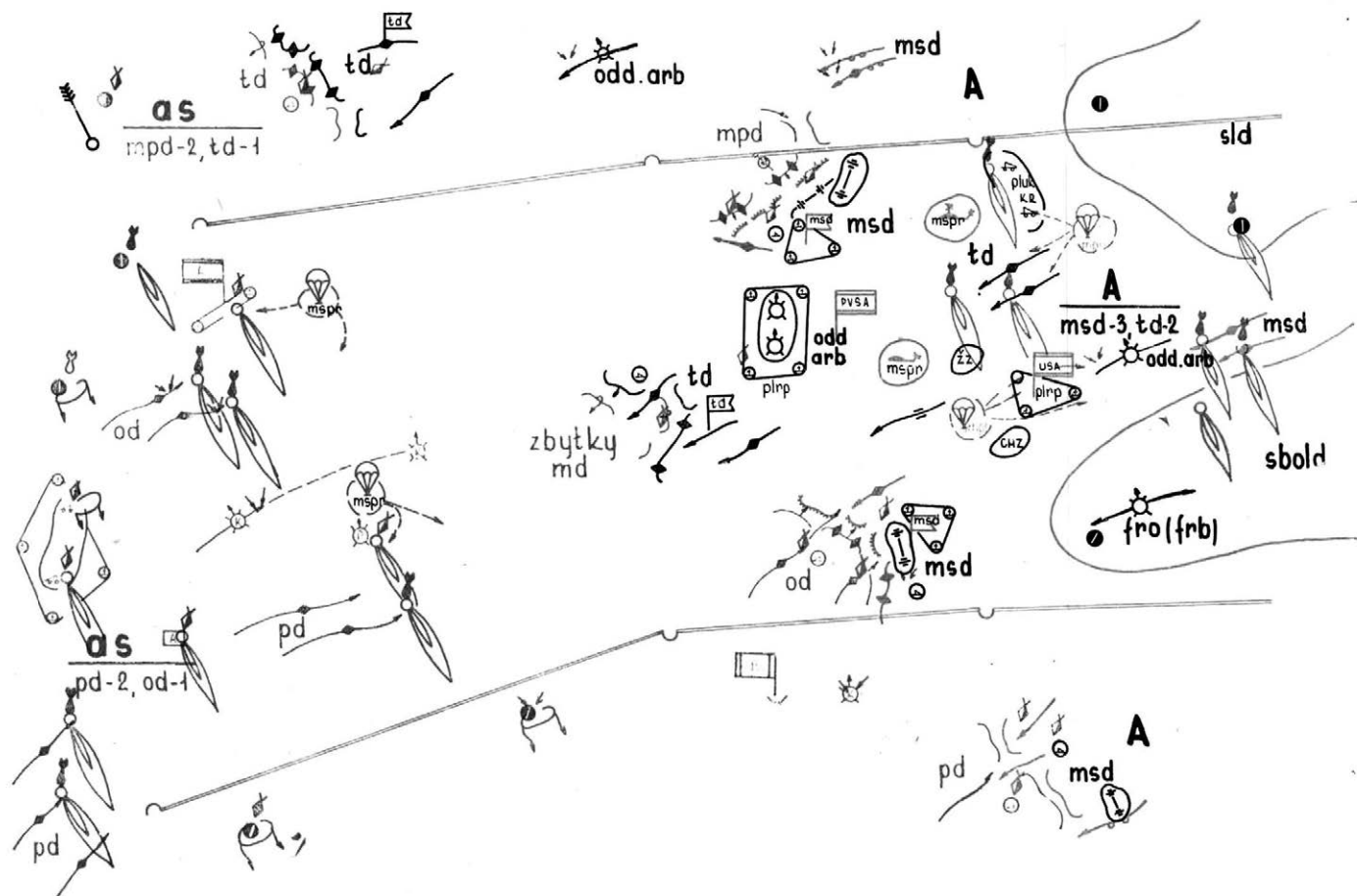
MOŽNOSTI VZNIKU STŘETNÉHO SRAŽENÍ PŘI ZAHÁJENÍ PRVNÍ ARMÁDNÍ ÚTOČNÉ OPERACE
(PŘI SOUČASNÉM PŘECHODU STRAN DO ÚTOKU)

SCHEMA 1

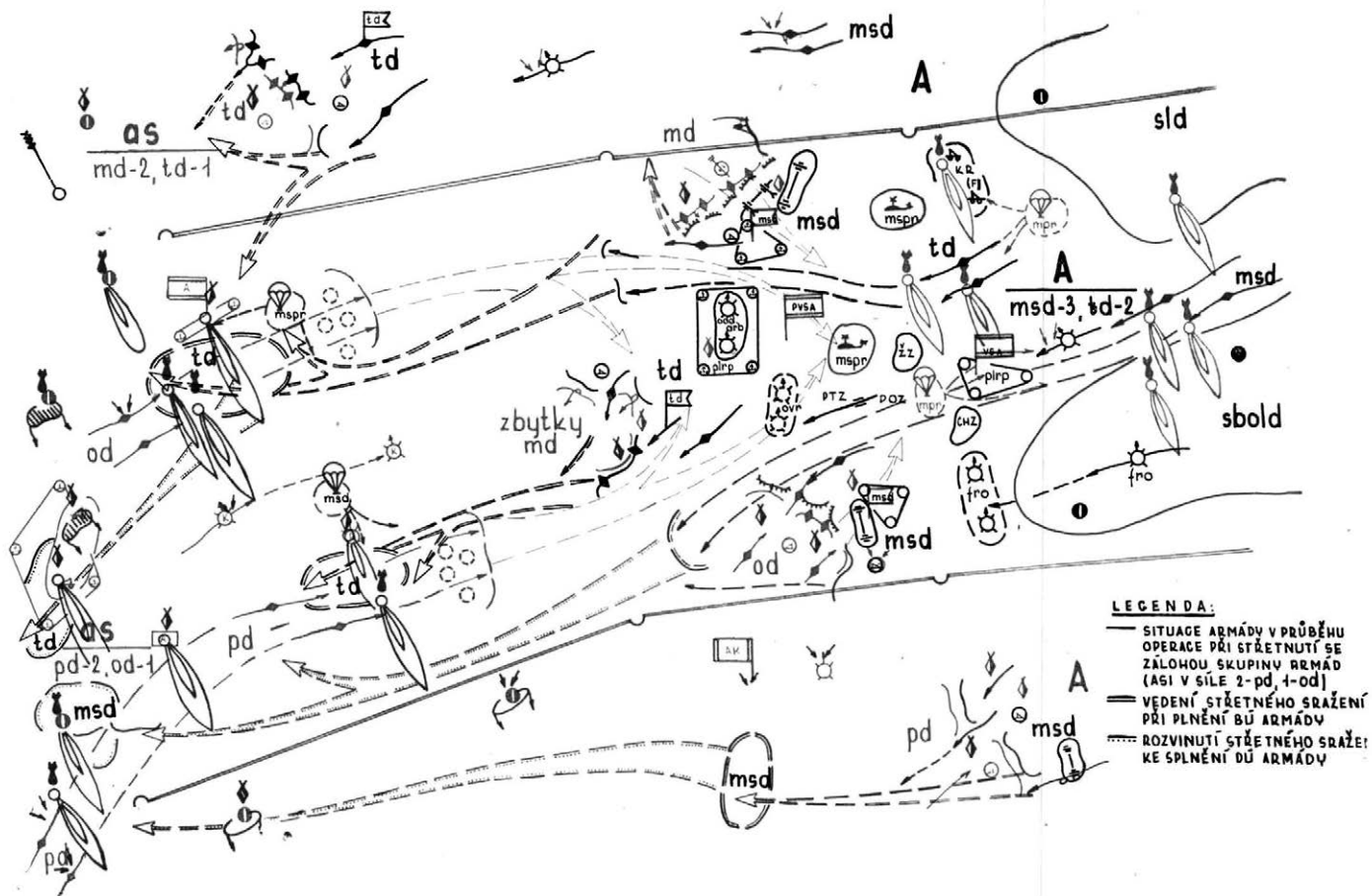
MOŽNOSTI VZNIKU STŘETNÉHO SRAŽENÍ S PŘISUNOVANÝMI ZÁLOHAMÍ NEDŘÍTELE
V ÚTOČNÉ OPERACI ARMÁDY V POČÁTEČNÍM OBDOBÍ VÁLKY

SCHEMA 2

STŘETNÉ SRAŽENÍ VŠEVOJSKOVÉ ARMÁDY V PRŮBĚHU ÚTOČNÉ OPERACE

SCHEMA 3

použití raketových jaderných zbraní vytvoří nejvýhodnější předpoklady ke zničení nepřátelských uskupení při jejich přechodu do střetného sražení. Podaří-li se předejít nepříteli v jaderných, chemických a leteckých úderech a včas vyvést vojska armády a zasadit je z chodu do sražení těsně po jaderných úderech, bude moci vševojsková armáda ve střetném sražení zničit nepříteli v hodnotě nejméně zesíleného armádního sboru v síle 3 až 5 svazků.

Základními způsoby bojové činnosti vojsk armády ve střetném sražení může být obchvat a obejítí. Ta umožňují poutat části sil nepříteli čelně a hlavními silami udeřit z různých směrů do boku a týlu nepřátelského uskupení. Přitom využívají trhlín a mezer v nepřátelské sestavě a ničí nepříteli po částech. Cílem takové bojové činnosti vojsk je vytvořit podmínky k proniknutí hlavních sil armády do hloubky nepřátelské sestavy. Jestliže nebudou mít vojska dostatek času k obchvácení anebo obejítí bude podle situace výhodné provést roztínající čelní údery vzápětí po jaderných úderech k rozbití sestavy nepříteli.

Rozhodná činnost vojsk armády ve střetném sražení, vysoká tempa dosahovaná vojsky po jaderných úderech, rychlý manévr na bojišti a široké používání vzdušných výsadek zabezpečují ničení nepříteli v krátké době a umožňují získat iniciativu a splnit cíle střetného sražení.

K rozvinutí úspěchu ve střetném sražení je účelné využít manévr raketových jaderných zbraní, zasadit do sražení druhý sled a zálohy armády a zabezpečit rozhodnou činnost tankovým divizím ke splnění cílů útočné operace. Úspěch bude v mnoha případech závislý na stupni bojové pohotovosti vojsk, přesném velení vojskům a na jejich připravenosti k přesunům. Bude závislý i na schopnosti rychle překonávat pásma radioaktivního zamoření a pásma zátarasů. Výsledky střetného sražení budou ovlivněny i stavem politického, operačního a týlového zabezpečení vojsk a zabezpečením protivzdušné obrany.

K dokončení střetného sražení je nutno úplně zničit hlavní síly nepřátelského uskupení nebo přejít do pronásledování jeho zbytků, ničit jeho krycí jednotky, z chodu prolamovat spěšně zaujatou obranu a vytvářet tak podmínky k nepřetržitému a rozhodnému rozvíjení útoku do hloubky.

Hlavní zvláštností velení vojskům ve střetném sražení bude zpravidla soustavná snaha velitelů a štábů maximálně zkracovat dobu potřebnou na získávání a vyhodnocování údajů pro situaci, dobu na přijetí nebo upřesnění rozhodnutí a dovedení úkolů vojskům ve složitě a rychle se měnící situaci i v případě, že nebude dostatek zpráv o nepříteli. Toho lze dosáhnout vysokou pohyblivostí a operativností štábů a zaváděním prostředků mechanizace a automatizace. Základním způsobem velení bude zpravidla střídání centralizovaného a decentralizovaného velení v průběhu střetného sražení, založeného na širokém využití iniciativy a samostatnosti velitelů všech stupňů při určování způsobů plnění úkolů. Rozhodnutí, úkoly a nařízení pro součinnost bude nutné dovádět do vojsk během několika minut formou krátkých bojových nařízení. Velitelská stanoviště armády a svazků co nejvíce přibližovat k vojskům a zabezpečovat velení za přesunu.
